

Věstník MZd ČR, částka 5/2020

Vzdělávací program specializačního vzdělávání v oboru
VŠEOBECNÁ SESTRA - OŠETŘOVATELSKÁ PÉČE V INTERNÍCH OBORECH

KVĚTEN 2020

1 Cíl specializačního vzdělávání

2 Vstupní podmínky a průběh specializačního vzdělávání

- 2.1 Vstupní podmínky
- 2.2 Průběh specializačního vzdělávání

3 Učební plán

- 3.1 Učební osnovy odborných modulů - povinné
 - 3.1.1 Učební osnova odborného modulu 1
 - 3.1.2 Učební osnova odborného modulu 2
 - 3.1.3 Učební osnova odborného modulu 3

4 Hodnocení účastníka v průběhu specializačního vzdělávání

5 Profil absolventa

- 5.1 Charakteristika profesních kompetencí, pro které absolvent specializačního vzdělávání získal způsobilost

6 Charakteristika akreditovaných zařízení a pracovišť

- 6.1 Akreditovaná zařízení a pracoviště

7 Tabulka modulů

8 Seznam doporučených zdrojů

1 Cíl specializačního vzdělávání

Cílem specializačního vzdělávání v oboru Ošetrovatelská péče v interních oborech je získání specializované způsobilosti s označením odbornosti Sestra pro péči v interních oborech osvojením si potřebných teoretických znalostí, praktických dovedností, návyků týmové spolupráce i schopnosti samostatného rozhodování pro činnosti stanovené platnými právními předpisy.

2 Vstupní podmínky a průběh specializačního vzdělávání

2.1 Vstupní podmínky

Podmínkou pro zařazení do specializačního vzdělávání v oboru Ošetrovatelská péče v interních oborech je, s odkazem na ustanovení §58 odst. 1 zákona č. 96/2004 Sb. o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních), ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon č. 96/2004 Sb.) získání odborné způsobilosti k výkonu povolání všeobecné sestry.

2.2 Průběh specializačního vzdělávání

Vzdělávací program uskutečňuje akreditované zařízení. Akreditovaným zařízením je poskytovatel zdravotních služeb, jiná právnická osoba nebo fyzická osoba, kterým ministerstvo udělilo akreditaci v souladu s §45 odst. 1 písmeno a) zákona č. 96/2004 Sb. ve znění pozdějších předpisů. Udělením akreditace se získává oprávnění k uskutečňování vzdělávacího programu nebo jeho části.

Vzdělávací program obsahuje celkem 640 hodin teoretického vzdělávání a praktické výuky. Praktická výuka tvoří alespoň 50 % celkového počtu hodin, včetně odborné praxe na pracovištích akreditovaného, ale i neakreditovaného zařízení v rozsahu stanoveném tímto vzdělávacím programem.

Vyučovací hodina teorie trvá 45 minut, vyučovací hodina odborné praxe trvá 60 minut. Požadavky vzdělávacího programu je možné splnit ve více akreditovaných zařízeních, pokud je nezajistí v celém rozsahu akreditované zařízení, kde účastník vzdělávání zahájil.

Vzdělávací program specializačního vzdělávání se skládá z modulů. Modulem se rozumí ucelená část vzdělávacího programu s počtem hodin, který je stanoven vzdělávacím programem jako minimální, přičemž uzavření každého modulu je zakončeno hodnocením úrovně dosažených výsledků vzdělávání.

Optimální doba specializačního vzdělávání je 18-24 měsíců, kterou lze prodloužit nebo zkrátit při zachování kvality vzdělávání a počtu hodin vzdělávacího programu. Část specializačního vzdělávání lze absolvovat distanční formou studia, např. metodou e-learningu.

Průběh specializačního vzdělávání je evidován v tzv. Logbooku (deníku, studijním průkazu), do něhož provádí školitel akreditovaného zařízení záznamy o průběhu specializačního vzdělávání, omluvené absenci, průběhu odborné praxe a splnění předepsaných výkonů na neakreditovaném pracovišti nebo na pracovišti akreditovaného zařízení.

Seznam a počet výkonů uvedených v kapitole 3.1. Učební osnovy odborných modulů, je stanoven jako minimální, avšak tak, aby účastník specializačního vzdělávání zvládl danou problematiku nejen po teoretické, ale i po stránce praktické.

Podmínkou pro přihlášení k atestační zkoušce je:

- a) získání počtu kreditů stanoveného tímto vzdělávacím programem,
- b) absolvování modulů, které jsou v tomto vzdělávacím programu označeny jako povinné, a
- c) prokázání výkonu povolání při poskytování zdravotních služeb pacientům s interním onemocněním v délce minimálně 1 roku z období posledních 6 let v rozsahu minimálně poloviny stanovené týdenní pracovní doby nebo minimálně 2 let z období posledních 6 let v rozsahu minimálně pětiny stanovené týdenní pracovní doby, a to pod odborným dohledem podle §56 odst. 6 ve spojení s §4 odst. 4 zákona č. 96/2004 Sb.

Specializovaná způsobilost všeobecné sestry v oboru **Ošetrovatelská péče v interních oborech** se získává úspěšným ukončením specializačního vzdělávání atestační zkouškou, viz [§55](#) odst. 1 zákona č. 96/2004 Sb.

3 Učební plán

Specializační vzdělávání všeobecné sestry v oboru Ošetrovatelská péče v interních oborech					
Kód	Typ	Název	Rozsah		
			Teorie	Praxe	
			(počet hodin)	(počet hodin)	
			NZ	AZ	
OM 1	P	Specializovaná ošetrovatelská péče v interních oborech	240		
		Odborná praxe v neakreditovaném zařízení (tento poskytovatel nemusí být akreditovaným zařízením podle §45 zákona č. 96/2004 Sb.)		160	
		Odborná praxe v akreditovaném zařízení (tento poskytovatel musí být akreditovaným zařízením podle §45 zákona č. 96/2004 Sb.)			40
OM 2	P	Specializovaná ošetrovatelská péče v onkologii a paliativní péči	40		
	P	Odborná praxe v neakreditovaném zařízení (tento poskytovatel nemusí být akreditovaným zařízením podle §45 zákona č. 96/2004 Sb.)		40	
	P	Odborná praxe v akreditovaném zařízení (tento poskytovatel musí být akreditovaným zařízením podle §45 zákona č. 96/2004 Sb.)			40
OM 3	P	Farmakologie	40		
	P	Odborná praxe v neakreditovaném zařízení (tento poskytovatel nemusí být akreditovaným zařízením podle §45 zákona č. 96/2004 Sb.)		40	
			320	320	
Celkem 640 hodin					

Vysvětlivky: OM - odborný modul, P - povinný, NZ - neakreditované zařízení, AZ - akreditované zařízení

3.1 Učební osnovy odborných modulů - povinné

3.1.1 Učební osnova odborného modulu 1

Odborný modul - OM 1	Specializovaná ošetrovatelská péče v interních oborech	
Typ modulu	povinný	
Rozsah modulu	240 hodin teoretické výuky v rozsahu 30 dnů 160 hodin odborné praxe v rozsahu 20 dnů u poskytovatele zdravotních služeb, který poskytuje lůžkovou péči podle §9 nebo ambulantní péči podle §7 zákona č. 372/2011 Sb. Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, a který nemusí být akreditovaným zařízením podle §45 , zákona č. 96/2004 Sb. Lůžkové oddělení interního zaměření (např. interní, kardiologické, plicní, diabetologické, neurologické, infekční, geriatrické, oddělení následné péče, dolečovací a rehabilitační oddělení apod.) nebo ambulance pro léčbu a hojení ran nebo podologická (podiatrická) ambulance nebo urologická (nefrologická) ambulance nebo urologické (nefrologické) oddělení 40 hodin odborné praxe v rozsahu 5 dnů u poskytovatele zdravotních služeb, který poskytuje lůžkovou péči podle §9 nebo ambulantní péči podle §7 zákona č. 372/2011 Sb. a který musí být akreditovaným zařízením podle §45 , zákona č. 96/2004 Sb. Lůžkové oddělení interního zaměření (např. interní, kardiologické, plicní, diabetologické, neurologické, infekční, geriatrické, oddělení následné péče, dolečovací a rehabilitační oddělení apod.) nebo ambulance pro léčbu a hojení ran nebo podologická (podiatrická) ambulance nebo urologická (nefrologická) ambulance nebo urologické (nefrologické) oddělení	
Cíl	Připravit všeobecnou sestru na poskytování specializované ošetrovatelské péče o pacienty v interních oborech.	
TEORETICKÁ VÝUKA		
Téma	Rozpis učiva	Minimální počet hodin
Mentorské dovednosti v práci sestry specialisty	Vedení, koordinace a hodnocení odborné praxe v interních oborech. Organizování a řízení výukového procesu v souvislosti s odbornou prací. Dodržování standardních ošetrovatelských postupů při výuce účastníků odborné praxe a nových zaměstnanců. Průběžné hodnocení dosažených vědomostí a dovedností. Podmínky kvality a efektivní výuky. Výstupní evaluace a závěrečné hodnocení účastníků vzdělávacího procesu.	4
Prevence negativních dopadů psychické a fyzické zátěže související s výkonem zdravotnického povolání	Živ stresu na lidské tělo. Efektivní zvládnutí nadměrné psychické a fyzické zátěže. Prevence syndromu vyhoření. Podpůrné techniky ke zvládnutí pracovní zátěže a interpersonální spore. Budování vztahů v zátěžových situacích. Péče o duševní zdraví. Metoda supervize. PEER podpora*. Praktické nácviky komunikačních dovedností.	6
Primární péče	Preventivní prohlídky (druhy, obsah a časové rozmezí). Dispenzace. Primární ambulantní péče, poskytování preventivní, diagnostické, léčebné a posudkové péče a konzultací. Poskytování zdravotních služeb u praktického lékaře pro dospělé a praktického lékaře pro děti a dorost a návaznost na poskytovatele zajišťující zdravotní a sociální služby, vzájemná spolupráce. Registrující poskytovatel. Návštěvní služba, průběh, účel. Role sestry v podpoře a posilování zdraví obyvatele. Aktuální trendy.	2
Problematika závislosti	Prohléd návykových látek a jejich vlastností. Osoby ohrožené závislostí nebo závislé na návykových látkách, zdravotní a sociální důsledky, vhodné přístupy a možnosti léčby. Právní aspekty související se zneužíváním návykových látek. Služby sociální prevence a programy sociálního poradenství poskytované osobám ohroženým závislostí nebo závislým na návykových látkách, možnosti edukace. Aktuální trendy.	2
Radiační ochrana	Ionizující záření, jeho základní druhy a vlastnosti, nepříznivé účinky ionizujícího záření, radiační zátěž obyvatele. Způsob ochrany před ionizujícím a neionizujícím zářením, zásady pro pobyt v prostorách se zdroji ionizujícího záření. Právní předpisy v oblasti radiační ochrany, odpovědnost při využívání zdrojů ionizujícího záření. Bezpečnost a ochrana zdraví při práci.	2

Seznam výkonů	Minimální počet výkonů
Provést fyzikální vyšetření pacienta a odebrat ošetřovatelskou anamnézu	5
Posoudit propojení klinických potíží pacienta s výsledky vyšetření a lékařem stanovenou diagnózu v návaznosti na potřebu ošetřovatelské péče	5
Zhodnotit soběstačnost u pacienta s onemocněním vnitřních orgánů	5
Zhodnotit riziko pádu u pacienta	5
Provést intervence v prevenci pádu	5
Zhodnotit riziko vzniku dekubitů	5
Provést intervence v prevenci vzniku dekubitů	5
Zhodnotit riziko vzniku malnutrice a případně zajistit intervence	5
Zhodnotit riziko vzniku dehydratace a zajistit dostupnost tekutin	5
Vytvořit plán ošetřovatelské péče u pacienta s onemocněním vnitřních orgánů	5
Zhodnotit orientační EKG záznam	5
Provést nácvik vyprazdňování u pacienta s inkontinencí moče/stolice	1
Ošetrřit pacienta s peritoneální dialýzou	1
Edukovat pacienta s diabetem melitem v prevenci vzniku diabetické nohy	1
Edukovat pacienta s onemocněním vnitřních orgánů v prevenci komplikací	1
Edukovat pacienta v inzulínoterapii pomocí inzulínového pera	1
Edukovat pacienta v selfmonitoringu glykémie a cílových hodnotách	1
Edukovat pacienta ve správném používání osobního inhalátoru	1
Zhodnotit kognitivní funkce u pacienta s využitím hodnocicích škál	2
Provést trénink kognitivních funkcí u senora a doporučit vhodné aktivity	2
Zajistit oxygenterapii a kontrolovat účinnost pomocí pulsního oxymetru	2
Realizovat ošetřovatelskou péči o pacienta s parenterální výživou	2
Zavést nasogastrickou sondu	1
Podat stravu do sondy a péče o sondu (NGS/NI)	1
Podat stravu do perkutánní enterální gastrostomie (PEG)	1
Ošetrřit pacienta s FEG včetně zamotávání	1
Poskytovat bariérovou ošetřovatelskou péči u pacienta s infekčním onemocněním	1
Edukovat pacienta v protiepidemiologických opatřeních	5
Provést stimulační cvičení s využitím kinestetiky, Bobath konceptu	5
Provést stimulační cvičení	5
Provést nácvik sebeobsluhy s cílem udržení soběstačnosti pacienta	5
Edukovat pacienta se syndromem diabetické nohy v hygieně nohou, pedikúře, vhodné obuvi pro diabetiky, využití příspěvků, využití odlehčovacích pomůcek	1
Edukovat pacienta/rodinné příslušníky v metodách vhodné aktivizace pacienta	1
Edukovat pacienta/rodinné příslušníky v prevenci vzniku onemocnění	1
Edukovat osoby blízké pacienta o postupech ošetřovatelské péče	1
Edukovat pacienta s rizikem závislosti v prevenci onemocnění	1
Použít metodu krátkých intervencí při realizaci edukace	1
Revidovat čtyři vybrané standardní ošetřovatelské postupy na pracovišti	1
Vyhodnotit fázi hojení rány nebo defektu, stav spodiny a přítomnost infekce	5
Popsat velikost a lokalizaci rány, zajistit fotodokumentaci	5
Indikovat vhodné terapeutické krytí a obvazový materiál podle fáze hojení	5
Stanovit nevhodnější dobu dalšího převazu	5
Zhodnotit riziko vzniku dekubitů - rozšířená klasifikace dle Nortonové	5
Zhodnotit riziko vzniku dekubitů - Bradenové skóre	5
Zhodnotit další rizikové faktory pro vznik dekubitů - vypočítat hodnotu BMI, vhodnost stav výživy, hydratace, mobility, kůže, prokrvení tkání, tělesnou teplotu, věk, smyslové vnímání, hematologické parametry u pacienta	1
Indikovat a přiložit profylaktické krytí u pacienta s rizikem vzniku dekubitů (např. polyuretanových materiálů na kostní výčnělky nebo v oblastech, které jsou vystaveny tření nebo střízným silám apod.)	1
Zhodnotit schopnost profylaktického krytí (používaného na pracovišti) zajistit mikroklima v ráně	1
Edukovat pacienta u ošetřovatelské péči o nehojící se rány	1
Vyhodnotit nutriční screening a stav hydratace u pacienta	1
Katetrizovat močový měchýř muže (případně na modelu)	5
Pečovat o urogenitální systém muže se zavedeným močovým katetrem	5
ODBOŘNÁ PRAXE V AKREDITOVANÉM ZARÍZENÍ	
Odborný modul - OM 1	Odborná praxe u poskytovatele zdravotních služeb, který poskytuje lůžkovou péči podle §2 zákona č. 372/2011 Sb. nebo ambulantní péči podle §3 zákona č. 372/2011 Sb. a který musí být akreditovaným zařízením podle §4a zákona č. 96/2004 Sb. Lůžkové oddělení interního zaměření (např. interní, kardiologické, plicní, diabetologické, neurologické, infekční, geriatrické, oddělení následné péče, doléčovací a rehabilitační oddělení apod.) nebo ambulance pro léčbu a hojení ran nebo podologická (podiatrická) ambulance nebo urologická (nefrologická) ambulance nebo urologické (nefrologické) oddělení
Typ modulu	počíná
Rozsah modulu	80 hodin odborné praxe v rozsahu 5 dnů
Seznam výkonů	
Vyhodnotit fázi hojení rány nebo defektu, stav spodiny a přítomnost infekce	5
Popsat velikost a lokalizaci rány, zajistit fotodokumentaci	5
Indikovat a použít vhodné terapeutické krytí a obvazový materiál	5
Stanovit nevhodnější dobu dalšího převazu	5
Zhodnotit riziko vzniku dekubitů - rozšířená klasifikace dle Nortonové	5
Zhodnotit riziko vzniku dekubitů - Bradenové skóre	5
Indikovat a použít profylaktické krytí u pacienta s rizikem vzniku dekubitů	1
Zhodnotit schopnost profylaktického krytí (používaného na pracovišti) kontrolovat mikroklima, snadnost jeho aplikace a odstranění, možnost pravidelně posuzovat stav kůže, správnou velikost krytí	1
Edukovat pacienta před propuštěním z lůžkového zařízení u ošetřovatelské péči o nehojící se rány ve vlastním sociálním prostředí	1
Vyhodnotit nutriční screening a stav hydratace u pacienta	1
Vypočítat hodnotu BMI u pacienta a vhodnost stav výživy, mobility, kůže, prokrvení tkání, tělesnou teplotu, věk, smyslové vnímání, hematologické parametry a rizikové faktory pro vznik dekubitů	1
Katetrizovat močový měchýř muže (případně na modelu)	10
Pečovat o urogenitální systém muže se zavedeným močovým katetrem	5

* Nabízení a přijímání pomoci založené na sdíleném porozumění, respektu a vzájemném posílení mezi lidmi v podobných situacích (Meadová a kol., 2001). Peer = kolega, vrstevník, rovnocenný člověk.

3.1.2 Učební osnova odborného modulu 2

Odborný modul - OM 2	Specializovaná ošetrovatelská péče v onkologii a paliativní péči	
Typ modulu	povinný	
Rozsah modulu	<p>40 hodin teoretické výuky v rozsahu 5 dnů 40 hodin odborné praxe v rozsahu 5 dnů u poskytovatele zdravotních služeb, který poskytuje ambulantní péči podle §7 zákona č. 372/2011 Sb. nebo lůžkovou péči podle §9 zákona č. 372/2011 Sb. nebo zdravotní služby pacientům v terminálním stavu podle §44a zákona č. 372/2011 Sb. a který nemusí být akreditovaným zařízením podle §45 zákona č. 96/2004 Sb. a který zajišťuje péči o pacienty s onkologickým onemocněním nebo poskytuje paliativní péči - onkologické oddělení, ambulance onkologie, ambulance paliativní/podpůrné péče nebo hematologické a onkologické oddělení nebo oddělení paliativní péče nebo hospic.</p> <p>40 hodin odborné praxe v rozsahu 5 dnů u poskytovatele zdravotních služeb, který poskytuje lůžkovou péči podle §9 zákona č. 372/2011 Sb. nebo zdravotní služby pacientům v terminálním stavu podle §44a zákona č. 372/2011 Sb. a který musí být akreditovaným zařízením podle §45 zákona č. 96/2004 Sb., a který zajišťuje péči o pacienty s onkologickým onemocněním nebo poskytuje paliativní péči - onkologické oddělení nebo hematologické a onkologické oddělení nebo oddělení paliativní péče nebo hospic. Požadavky vzdělávacího programu je možné splnit ve více akreditovaných zařízeních, pokud je nezajistí v celém rozsahu akreditované zařízení, kde účastník vzdělávání zahájil.</p>	
Cíl	Připravit všeobecnou sestru pro specializovanou ošetrovatelskou péči o pacienty s onkologickým onemocněním nebo v terminálním stavu.	
Téma	Rozpis učiva	Minimální počet hodin
Epidemiologie, etiologie a etiopatogeneze nádorového onemocnění	Incidence a prevalence nádorových onemocnění, mortalita, faktory vzniku nádorů, typy nádorů, šíření nádorů v organismu. Klinická klasifikace zhoubných nádorů, genetika nádorových onemocnění. Role sestry v prevenci.	1
Vybraná onkologická onemocnění	Specializovaná ošetrovatelská péče o pacienty se zhoubným onemocněním hlavy a krku. Etiologie, klasifikace, klinický obraz, diagnostika, léčebné možnosti, ošetrovatelská péče o tracheostomie, komplikace, edukace, prevence. Specifika komunikace u pacientů s tracheostomií. Aktuální trendy.	2
	Specializovaná ošetrovatelská péče o pacienty se zhoubným onemocněním plic. Etiologie, klasifikace, klinický obraz, diagnostika, léčebné možnosti, komplikace, edukace, prevence. Aktuální trendy.	2
	Specializovaná ošetrovatelská péče o pacienty se zhoubným onemocněním tlustého střeva a konečníku. Etiologie, klasifikace, klinický obraz, diagnostika, léčebné možnosti, komplikace, edukace, prevence. Aktuální trendy.	2
	Specializovaná ošetrovatelská péče o pacienty se zhoubným onemocněním ledvin a prostaty. Etiologie, klasifikace, klinický obraz, diagnostika, léčebné možnosti, komplikace, edukace, prevence. Aktuální trendy.	2
	Specializovaná ošetrovatelská péče o pacienty se zhoubným onemocněním reprodukčních orgánů. Etiologie, klasifikace, klinický obraz, diagnostika, léčebné možnosti, komplikace, edukace, prevence. Aktuální trendy.	2
	Specializovaná ošetrovatelská péče o pacienty se zhoubným onemocněním prsu. Etiologie, klasifikace, klinický obraz, diagnostika, léčebné možnosti, komplikace, edukace, prevence. Aktuální trendy.	2
	Specializovaná ošetrovatelská péče o pacienty se zhoubným onemocněním krevního systému, maligními lymfomy, akutní a chronickou leukémií. Etiologie, klasifikace, klinický obraz, diagnostika, léčebné možnosti, komplikace, edukace, prevence. Aktuální trendy.	3
Specializovaná ošetrovatelská péče u pacientů s onkologickou léčbou	Posouzení potřeb pacienta s onkologickou léčbou, plán ošetrovatelské péče, edukace v režimových opatřeních a možnosti realizace. Komunikace s onkologicky nemocným pacientem a jeho blízkými. Ošetrovatelská péče před a po chirurgické léčbě, léčbě zářením, farmakologické léčbě (biologické, hormonální, imunologické a chemoterapeutické léčbě). Postupy při paravenózním úniku cytostatik. Hormonální léčba. Sledování komplikací. Aktuální trendy v terapii onkologických pacientů.	4
Specializovaná ošetrovatelská péče u pacientů se stomií	Posouzení potřeb pacienta se stomií na trávicím a močovém ústrojí, plán ošetrovatelské péče, edukace v režimových opatřeních a možnosti realizace. Komplikace stomií, péče o peristomální kůži. Pomůcky pro stomiky, stomické systémy. Životní styl stomiků. Výživa a pitný režim. Fyzická aktivita pacientů se stomií. Psychosociální problémy stomiků, kluby stomiků. Aktuální trendy. Praktické nácviky ošetřování stomie na modelu, postup ošetření peristomální kůže, manipulace se stomickými pomůckami.	4
Specializovaná ošetrovatelská péče u pacientů s nežádoucími účinky při onkologické léčbě	Posouzení potřeb pacienta, plán ošetrovatelské péče a edukace v péči o dutinu ústní, výživu, hydrataci, integritu kůže a tkání. Zvládání bolesti, poruchy vyprazdňování, dietní opatření, prevence infekčních komplikací, psychosociální podpora, specifika komunikace.	3
Specializovaná ošetrovatelská péče u pacientů s nádorovou bolestí	Dělení a hodnocení nádorové bolesti. Nástroje měření bolesti, hodnotící škály. Principy léčby nádorové bolesti. Vyhodnocení analgetické léčby a jejího účinku. Hodnocení vlivu bolesti na denní aktivity a celkovou kvalitu života. Nežádoucí účinky opioidů. Role sestry při monitorování bolesti. Péče o epidurální katétr včetně podávání léčivých přípravků do epidurálního katétru. Ošetrovatelská péče, edukace v režimových opatřeních a možnosti realizace. Aktuální trendy.	3

Specializovaná ošetrovatelská péče v paliativní péči	Typické trajektorie (průběhy) závěru života - u onkologických onemocnění, chronických orgánových selhání a geriatrické křehkosti. Symptomy terminálního stavu - např. dušnost, kašel, chrčivé dýchání, nauzea, zvracení, zácpa, syndrom střevní obstrukce, nechutenství, nádorová kachexie, škytavka, svědění, teplota apod., jejich tlumení, paliativní sedace. Family conference. Plán paliativní péče. Doprovázení. Péče o pozůstalé. Principy paliativní péče, paliativní přístup. Psychosociální aspekty pokročilého onemocnění. Péče o sebe sama, psychohygiena.	5
Specializovaná ošetrovatelská péče o střednědobé a dlouhodobé cévní vstupy	Praktické návky na modelu. Aplikace léčivých přípravků do implantabilního venózního portu (PORT) a periferního implantovaného centrálního žilního katetru (PICC) a jiných (např. Midline, Broviac apod.), umístění, indikace, kontraindikace, fixace, aplikace léčivých přípravků, komplikace, postup převazu, dokumentace poskytnuté péče. Aktuální trendy.	4
Ukončení teoretické výuky	Hodnocení, shrnutí, zpětná vazba.	1
ODBORNÁ PRAXE V NEAKREDITOVANÉM ZARÍZENÍ		
Odborný modul - OM 2	Odborná praxe u poskytovatele zdravotních služeb, který poskytuje lůžkovou péči podle §9 nebo ambulantní péči podle §7 zákona č. 372/2011 Sb. nebo zdravotní služby pacientům v terminálním stavu podle §44a zákona č. 372/2011 Sb. a který nemusí být akreditovaným zařízením podle §45 zákona č. 96/2004 Sb., a který zajišťuje péči o pacienty s onkologickým onemocněním nebo poskytuje paliativní péči - onkologické oddělení, ambulance onkologie, ambulance paliativní/podpůrné péče nebo hematologické a onkologické oddělení nebo oddělení paliativní péče nebo hospic.	
Typ modulu	povinný	
Rozsah modulu	40 hodin odborné praxe v rozsahu 5 dnů	
Seznam výkonů		Minimální počet výkonů
Zhodnotit nežádoucí účinky při onkologické léčbě, případně symptomy terminálního stavu		2
Zhodnotit integritu kůže, stav tkání a zajistit preventivní opatření před rozvojem dekubitů a komfort u pacienta s omezenou pohyblivostí		2
Zhodnotit intenzitu bolesti, vyhodnotit reakci na léčbu a podpořit nefarmakologické intervence (polohování, komfort, rozptýlení apod.)		2
Zhodnotit stav výživy, hydratace a riziko vzniku malnutrice		2
Provést převaz nebo výměnu tracheostomie a odsátí hlenů		1
Ošetřit pacienta se stomií, peristomální kůži a zajistit výměnu stomického systému		1
Aplikovat léčivé přípravky ze skupiny opioidních analgetik u pacienta s bolestí a znát zásady pro aplikaci léčivých přípravků v lékové formě transdermálních náplastí		1
Realizovat ošetrovatelskou péči o pacienta s oslabenou imunitou (např. před transplantací kostní dřeně, po aplikaci cytostatik apod.)		1
Realizovat opatření v prevenci vzniku extravazátů včetně edukace		1
Realizovat ošetrovatelskou péči o pacienta s poruchou vyprazdňování		1
Zkontrolovat dutinu ústní a realizovat ošetrovatelskou péči o pacienta s mukositidou včetně zajištění vhodných roztoků		1
Realizovat ošetrovatelskou péči o pacienta s únavou a zajištění komfortu v rámci lůžka		1
Realizovat ošetrovatelskou péči o pacienta s radiační léčbou, ošetřit ozařovaného pole, postradiační dermatitidu a provést edukaci o používání vhodného typu spodního prádla a oděvů		1
Podat výživu do perkutánní endoskopické gastrostomie (PEG)		1
Provést převaz zajištěného žilního vstupu PICC, PORT		1
Podílet se na psychosociální podpoře osob blízkých nebo pozůstalých		1
Edukovat onkologického pacienta v prevenci komplikací		1
ODBORNÁ PRAXE V AKREDITOVANÉM ZARÍZENÍ		
Odborný modul - OM 2	Odborná praxe u poskytovatele zdravotních služeb, který poskytuje lůžkovou péči podle §9 zákona č. 372/2011 Sb. nebo zdravotní služby pacientům v terminálním stavu podle §44a zákona č. 372/2011 Sb., a který musí být akreditovaným zařízením podle §45 zákona č. 96/2004 Sb., a které zajišťuje péči o pacienty s onkologickým onemocněním nebo poskytuje paliativní péči - onkologické oddělení nebo hematologické a onkologické oddělení nebo oddělení paliativní/podpůrné péče nebo hospic.	
Typ modulu	povinný	
Rozsah modulu	40 hodin odborné praxe v rozsahu 5 dnů	
Seznam výkonů		Minimální počet výkonů
Zúčastnit se porady multidisciplinárního pracovního týmu		1
Seznámit se s vybavením pracoviště léčivými přípravky a zdravotnickými prostředky		1
Seznámit se s postupem objednávání a uložení léčivých přípravků s obsahem návykové látky a zápisy v evidenční knize o návykových látkách a přípravcích		1
Seznámit se s uložením léčivých přípravků vyžadujících sníženou teplotu pro uchování, uložení a označení léčivých přípravků s vyšší mírou rizika, zabezpečení návykových látek		1
Zhodnotit nežádoucí účinky onkologické léčby u pacienta nebo symptomy terminálního stavu		1
Podílet se na tvorbě plánu ošetrovatelské péče nebo paliativní péče		1
Realizovat plán ošetrovatelské péče nebo plán paliativní péče		1
Pečovat o pacienta s mukositidou včetně edukace		1
Pečovat o pacienta s xerostomií a dehydratací		1
Pečovat o pacienta s radiodermatitidou		1
Pečovat o pacienta s dysfagií nebo odynofagií		1
Pečovat o pacienta s nauzeou nebo zvracením po chemoterapii		1
Pečovat o pacienta s horečkou, zimnicí, třesavkou		1
Zhodnotit toxické projevy onkologické léčby u pacienta		1
Zhodnotit charakter a intenzitu bolesti a reakci na léčbu		1
Provést ošetrovatelské intervence u pacienta s bolestí		1
Pečovat o epidurální katétr včetně podávání léčiv do epidurálního katétru		1
Pečovat o zajištěný žilní vstup včetně podávání léčiv do PICC, PORT		1
Aplikovat hypodermoklýzu		1

Manipulovat s imobilním pacientem a provést stimulaci vnímání	1
Seznámit se s postupem doprovázení umírajícího pacienta	1
Poskytnout psychosociální podporu osobám blízkým/pozůstalým	1
Vytvořit plán bariérové ošetrovatelské péče u imunodeficitního pacienta (např. před transplantací kostní dřeně apod.) nebo plán paliativní péče u pacienta v terminálním stavu	1
Edukovat pacienta a osoby blízké v postupech ošetrovatelské péče u pacienta s onkologickým onemocněním (nebo na paliativní péči) před propuštěním do vlastního sociálního prostředí	1

EPIS

Výsledky vzdělávání	<p>Absolvent bude mít při poskytování ošetrovatelské péče anebo paliativní péče o pacienta s onkologickým onemocněním nebo v terminálním stavu, tyto teoretické vědomosti a bude znát:</p> <ul style="list-style-type: none"> • specializovanou ošetrovatelskou péči u pacientů s onkologickou léčbou a v paliativní péči, • epidemiologii, etiologii a etiopatogenezi nádorového onemocnění, jejich klinický obraz, diagnostiku, léčebné možnosti, komplikace a preventivní opatření, • incidenci a prevalenci nádorových onemocnění, faktory vzniku nádorů, klinickou klasifikaci zhoubných nádorů, genetiku nádorových onemocnění a roli sestry v prevenci vzniku nádorů a časném zachytu onkologických onemocnění, • charakteristiku vybraných onkologických onemocnění - zhoubná onemocnění hlavy a krku, plic, tlustého střeva a konečníku, ledvin a prostaty, reprodukčních orgánů, prsu, krevního systému, maligními lymfomy, akutní a chronickou leukémií, • obvyklé šíření nebo metastazování v organismu u různých typů nádorů, • zvláštnosti přístupu k pacientům s onkologickým onemocněním, v paliativní péči a specifika komunikace, • vhodné postupy při paravenózním úniku cytostatik, • specifika ošetrovatelské péče u pacienta s onkologickým onemocněním před a po chirurgické léčbě, po léčbě zářením, při farmakologické léčbě (biologické, hormonální, imunologické a chemoterapeutické léčbě), • aktuální trendy v onkologické léčbě a v paliativní péči, • nežádoucí účinky opioidů a aktuální trendy v terapii onkologických pacientů, • pojmy paliativní medicína, paliativní péče, paliativní přístup, hospic, • příznaky terminálního stavu, • typické trajektorie (průběhy) závěru života - u onkologických onemocnění, chronických orgánových selhání a geriatrické křehkosti, • symptomy terminálního stavu a způsoby jejich řešení - např. dušnost, kašel, chrčivé dýchání, nauzea, zvracení, zácpa, syndrom střevní obstrukce, nechutenství, nádorová kachexie, škytavka, svědění, teplota apod. včetně paliativní sedace, • význam family conference (rodinné rady) při tvorbě plánu paliativní péče, • význam doprovázení a péči o pozůstalé, • principy paliativního přístupu a paliativní péče, • psychosociální aspekty pokročilého onemocnění, • význam péče o sebe sama v rámci prevence syndromu vyhoření. <p>Absolvent bude připraven k poskytování ošetrovatelské péče anebo paliativní péče o pacienta s onkologickým onemocněním nebo v terminálním stavu, na tyto praktické činnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poskytovat specializovanou ošetrovatelskou péči u pacientů se zhoubným onemocněním hlavy a krku, • poskytovat specializovanou ošetrovatelskou péči u pacientů se zhoubným onemocněním plic, • poskytovat specializovanou ošetrovatelskou péči u pacientů se zhoubným onemocněním tlustého střeva a konečníku, • poskytovat specializovanou ošetrovatelskou péči u pacientů se zhoubným onemocněním ledvin a prostaty, • poskytovat specializovanou ošetrovatelskou péči u pacientů se zhoubným onemocněním reprodukčních orgánů, • poskytovat specializovanou ošetrovatelskou péči u pacientů se zhoubným onemocněním prsu, • poskytovat specializovanou ošetrovatelskou péči u pacientů se zhoubným onemocněním krevního systému, maligními lymfomy, akutní a chronickou leukémií, • poskytovat specializovanou ošetrovatelskou péči o pacienty s onkologickým onemocněním před a po chirurgické léčbě, léčbě zářením, při farmakologické léčbě (biologické, hormonální, imunologické a chemoterapeutické léčbě); sledovat a vyhodnotit možné komplikace léčby, • provádět opatření v prevenci vzniku extravazátů včetně edukace, • vyhledávat potřeby pacientů s onkologickou léčbou, na paliativní péči nebo v terminálním stavu, • zhodnotit nežádoucí účinky při onkologické léčbě, případně symptomy terminálního stavu, • pečovat o stomie, peristomální kůži, stomické systémy, zajišťovat ošetrovatelskou péči při komplikacích, • edukovat pacienty se stomií ve využití pomůcek, zajištění stomického systému, péči o peristomální kůži, v prevenci komplikací, úpravě životního stylu, dietních opatřeních, pitném režimu a fyzické aktivitě, • poskytovat specializovanou ošetrovatelskou péči u pacientů s nežádoucími účinky při onkologické léčbě - např. mukositidou, xerostomií, radiodermatitidou, dysfagií, nauzeou, zvracením, horečkou, zimnicí, třesavkou, dehydratací, poruchou vyprazdňování apod. včetně edukace, • poskytovat specializovanou ošetrovatelskou péči u pacientů s nádorovou bolestí, • tlumit symptomy terminálního stavu - např. dusnost, kašel, chrčivé dýchání, nauzea, zvracení, zácpa, syndrom střevní obstrukce, nechutenství, nádorová kachexie, škytavka, svědění, teplota apod., včetně paliativní sedace, • vést family konferenci (rodinnou radu) a připravit plán paliativní péče ve spolupráci s osobami blízkými pacienta a koordinovat multidisciplinární tým při zajištění péče o nevléčitelně nemocného pacienta, • připravit plán paliativní péče, • zavádět paliativní péči a paliativní přístup na pracovištích, která nejsou na tento typ péče specializována, • uplatňovat metody prevence komplikací a kompenzace doprovodných symptomů terminálního stádia, • poskytovat paliativní péči a tlumit nepřijemné symptomy provázející terminální stav, • doprovázet pacienta v terminálním stavu, • poskytovat psychosociální podporu nevléčitelně nemocným pacientům a jejich osobám blízkým - pečujícím, rodinným příslušníkům a pozůstalým, • ošetřovat střednědobé a dlouhodobé cévní vstupy, • aplikovat léčivé přípravky do zajištěných vstupů - venózního portu (PORT) a periferního implantovaného centrálního žilního katetru (PICC), epidurálního katetru apod., • edukovat pacienty a jejich osoby blízké (pečující, rodinné příslušníky) v zajištění ošetrovatelské péče u osob s onkologickým onemocněním a v možnostech poskytování paliativní péče v hospici nebo ve vlastním sociálním prostředí, • sdílet příklady správné praxe, • pečovat o sebe sama v rámci prevence syndromu vyhoření.
---------------------	---

Způsob ukončení modulu	Hodnocení úrovně dosažených výsledků vzdělávání - test nebo ústní zkouška nebo kolokvium nebo písemná práce, splnění odborné praxe a potvrzení výkonů daných pro odborný modul 2.
------------------------	---

3.1.3 Učební osnova odborného modulu 3

Odborný modul - OM 3	Farmakologie	
Typ modulu	povinný	
Rozsah modulu	40 hodin teoretické výuky v rozsahu 5 dnů 40 hodin odborné praxe v rozsahu 5 dnů u poskytovatele zdravotních služeb, který poskytuje lůžkové zdravotní služby podle zákona č. 372/2011 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a který nemusí být akreditovaným zařízením podle §45 zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.	
Cíl	Prohloubit znalosti všeobecné sestry v oboru farmakologie s důrazem na možné interakce a projevy nežádoucích účinků léčiv a zajistit tak kvalitnější a bezpečnější poskytování ošetrovatelské péče geriatrickým pacientům.	
TEORETICKÁ VÝUKA		
Téma	Rozpis učiva	Minimální počet hodin
Farmakologie	Základní pojmy, lékopisná literatura, právní předpisy upravující zacházení s léčivem. Farmakokinetika - absorpce, distribuce, metabolismus, vylučování, eliminace léčivých přípravků. Faktory ovlivňující farmakokinetiku léčiv. Koncentrace léčiva a terapeutický účinek na organismus. Farmakodynamika - mechanismy působení léčiv. Interakce léčiv. Minimální, maximální a toxická koncentrace léčiva v organismu. Nežádoucí a toxické účinky léčiv. Dávky a dávkování léčiv.	2
Zvláštnosti farmakoterapie u geriatrických pacientů	Specifika a zásady farmakoterapie ve stáří, změny farmakokinetiky, farmakodynamiky, lékové interakce, projevy nežádoucích účinků léčiv ve stáří. Léčiva nevhodná ve stáří, Beersova kritéria. Compliance seniora. Polypragmatie. Preskripční kaskáda. Nadměrná léčba (over treatment). Nejčastější problémy v geriatrické preskripci. Specifika nefarmakologické léčby.	3
Léčiva používaná k terapii nemocí nervové soustavy	Léčiva ovlivňující centrální nervový systém. Léčiva ovlivňující periferní nervový systém. Vybrané lékové skupiny. Indikace, kontraindikace, žádoucí a nežádoucí účinky, lékové interakce, interakce s ohledem na léčivé přípravky, jejichž výdej není vázán na lékařský předpis, potraviny a léčivé rostliny. Lékové formy, nástup účinku. Způsoby aplikace léčiv - přehled, charakteristika. Novinky v terapii.	2
Léčiva ovlivňující bolest a zánět	Analgetika a nesteroidní antiflogistika, účinky, nežádoucí reakce. Utlum bolesti, pravidla užívání analgetik u akutní a chronické nenádorové bolesti. Koanalgetika. Transdermální terapeutické systémy (např. opiát v náplasti). Ostatní protizánětlivá a chorobu modifikující léčiva. Vybrané lékové skupiny. Indikace, kontraindikace, nežádoucí účinky, lékové interakce, interakce s ohledem na léčivé přípravky, jejichž výdej není vázán na lékařský předpis, potraviny a léčivé rostliny. Lékové formy, nástup účinku. Způsoby aplikace léčiv - přehled, charakteristika. Novinky v terapii.	6
Léčiva používaná k terapii kardiovaskulárního systému	Vybrané lékové skupiny (např. antihypertenziva, venofarmaka, antihyperlipidemika). Indikace, kontraindikace, nežádoucí účinky, lékové interakce, interakce s ohledem na léčivé přípravky, jejichž výdej není vázán na lékařský předpis, potraviny a léčivé rostliny. Lékové formy, nástup účinku. Způsoby aplikace léčiv - přehled, charakteristika. Novinky v terapii.	5
Léčiva ovlivňující krev a krevetvorné orgány	Vybrané lékové skupiny (např. antikoagulantia, antitrombotika). Indikace, kontraindikace, nežádoucí účinky, lékové interakce, interakce s ohledem na léčivé přípravky, jejichž výdej není vázán na lékařský předpis, potraviny a léčivé rostliny. Lékové formy, nástup účinku. Způsoby aplikace léčiv - přehled, charakteristika. Novinky v terapii.	2
Léčiva ovlivňující trávicí a močový trakt, léčiva používaná k léčbě poruch vyprazdňování	Vybrané lékové skupiny (např. antacida, deflatulencia, antiulceróza, digestiva, antiemetika, hepatoprotektiva, laxativa, antiidiarhoika). Indikace, kontraindikace, nežádoucí účinky, lékové interakce, interakce s ohledem na léčivé přípravky, jejichž výdej není vázán na lékařský předpis, potraviny a léčivé rostliny. Lékové formy, nástup účinku. Způsoby aplikace léčiv - přehled, charakteristika. Novinky v terapii.	2
Léčiva používaná k terapii nemocí respiračního systému, terapie alergických stavů	Léčiva k terapii dýchacích cest. Vybrané lékové skupiny (např. antiastmatika, bronchodilatancia, kortikoidy, antitusika, expektorancia). Indikace, kontraindikace, nežádoucí účinky, lékové interakce, interakce s ohledem na léčivé přípravky, jejichž výdej není vázán na lékařský předpis, potraviny a léčivé rostliny. Lékové formy, nástup účinku. Způsoby aplikace léčiv - přehled, charakteristika. Novinky v terapii.	2
Základy antimikrobiální terapie, chemoterapeutika, antibiotika, antivirotika	Principy terapie mikrobiálních a virových onemocnění. Antibiotika - přehled, determinace antibiotického účinku. Mechanismy účinku antibiotik, druhy antibiotické léčby, rozdělení antimikrobiálních látek, rezistence. Antivirové látky. Indikace, kontraindikace, nežádoucí účinky, lékové interakce, interakce s ohledem na léčivé přípravky, jejichž výdej není vázán na lékařský předpis, potraviny a léčivé rostliny. Lékové formy, nástup účinku. Způsoby aplikace léčiv - přehled, charakteristika. Novinky v terapii.	4
Imunomodulační léčiva	Principy imunomodulační terapie. Imunostimulační látky, imunosupresivní látky. Vybrané lékové skupiny. Indikace, kontraindikace, nežádoucí účinky, lékové interakce, interakce s ohledem na léčivé přípravky, jejichž výdej není vázán na lékařský předpis, potraviny a léčivé rostliny. Lékové formy, nástup účinku. Způsoby aplikace léčiv - přehled, charakteristika. Novinky v terapii.	2

Léčiva k terapii diabetů a endokrinologických onemocnění	Vybrané lékové skupiny (např. perorální antidiabetika, inzuliny a analoga apod.). Aplikace 40% glukózy. Hormony štítné žlázy a antityreoidální látky. Poruchy funkce štítné žlázy (hypotyreóza, hypertyreóza), léčba hypofunkce štítné žlázy, léčba hyperfunkce štítné žlázy. Tyreostatika. Indikace, kontraindikace, nežádoucí účinky, lékové interakce, interakce s ohledem na léčivé přípravky, jejichž výdej není vázán na lékařský předpis, potraviny a léčivé rostliny. Lékové formy, nástup účinku. Způsoby aplikace léčiv - přehled, charakteristika. Novinky v terapii.	3
Psychofarmaka	Psychofarmaka, základní rozdělení léčivých přípravků ze skupiny psychofarmak, léčiva používaná k terapii demence, deliria a Parkinsonovy choroby. Mechanismus účinku, indikace a kontraindikace psychofarmak, nežádoucí účinky, interakce léčivých přípravků v rámci kombinované léčby, interakce léčivých přípravků s ohledem na léčivé přípravky, jejichž výdej není vázán na lékařský předpis, potraviny (včetně doplňků stravy) a léčivé rostliny.	2
Léčiva ovlivňující muskuloskeletální systém	Protizánětlivá a protirevmatická léčiva, lokální přípravky pro léčení bolestí svalů a kloubů. Vybrané lékové skupiny (např. myorelaxancia, SYSADOA). Indikace, kontraindikace, nežádoucí účinky (např. fotosenzibilizace apod.), lékové interakce, interakce s ohledem na léčivé přípravky, jejichž výdej není vázán na lékařský předpis, potraviny a léčivé rostliny. Lékové formy, nástup účinku. Způsoby aplikace léčiv - přehled, charakteristika. Novinky v terapii.	2
Intravenózní roztoky	Vybrané intravenózní roztoky (např. krystaloidy, glukóza apod.). Indikace, kontraindikace, žádoucí a nežádoucí účinky, způsoby aplikace léčiv. Bezpečná infuzní terapie. Trendy v terapii.	2
Ukončení teoretické výuky	Hodnocení, shrnutí, zpětná vazba.	1
ODBORNÁ PRAXE V NEAKREDITOVANÉM ZAŘÍZENÍ		
Odborný modul - OM 3	Odborná praxe u poskytovatele zdravotních služeb, který poskytuje lůžkovou péči podle §9 zákona č. 372/2011 Sb. nebo zdravotní péči ve vlastním sociálním prostředí pacienta nebo zdravotní služby u pacientů v terminálním stavu, a který nemusí být držitelem akreditace podle §45 zákona č. 96/2004 Sb. Lůžkové oddělení interního zaměření (např. interní, kardiologické, plicní, diabetologické, neurologické, infekční, geriatrické, oddělení následné péče, doléčovací a rehabilitační oddělení apod.) nebo domácí péče nebo poskytovatel domácí paliativní péče nebo hospic.	
Typ modulu	povinný	
Rozsah modulu	40 hodin odborné praxe v rozsahu 5 dnů	
Seznam výkonů		Minimální počet výkonů
Orientačně posoudit léčivé přípravky užívaná pacientem a účinné látky podávané v medikaci s ohledem na možné vzájemné interakce a projevy nežádoucích účinků		2
Zjistit lékovou anamnézu u pacienta a upozornit na možné interakce užívaného léčiva s léčivým přípravkem, jehož výdej není vázán na lékařský předpis a s potravinami (např. mléko, černý čaj, vláknina, grepový džus, třezalkový čaj atd.j. Upozornit pacienta na léčivé přípravky s fotosenzibilizačním potenciálem (léčiva způsobující vystupňované kožní reakce na sluneční záření)		2
Provést poradenskou činnost a doporučit léčivé přípravky, jejichž výdej není vázán na lékařský předpis k ovlivnění aktuálních symptomů pacienta (např. mukolytika, expektorancia, laxativa, vitamíny apod.)		2
Upozornit na doplňky stravy (např. třezalka, ginkgo biloba), které není vhodné užívat současně s indikovanými léčivými přípravky či v souvislosti s určitým onemocněním. Třezalka a ginkgo biloba bývají uváděny na trh jako doplňky stravy, a to jako tablety nebo čajové směsi.		2
Upozornit pacienta u lokálně aplikovaných léčivých přípravků s léčivou látkou ketoprofen, že ošetřená místa nesmí být vystavována slunci z důvodu fotosenzibilizace s projevy těžké dermatitidy		1
Upozornit pacienta na případná rizika komplikací při nepravdělném užívání léčiva (např. antibiotika, antihypertenziva, antidepressiva, antiagregancia apod.)		1
Aplikovat medikaci do zajištěného vstupu (PORT, PICC, epidurální katétr)		1
Aplikovat infuzní terapii subkutánně (např. hypodermoklýzu)		1
Seznámit se s doporučenými postupy (standard, směrnice) pro podávání léčivých přípravků na pracovišti a případně podat podnět na jejich aktualizaci		1
Připravit hlášení Státnímu ústavu pro kontrolu léčiv (SUKL) při podezření na nežádoucí účinky léčivého přípravku (lze na modelové situaci)		1
Edukovat pacienta a osoby blízké o zásadách pravidelného užívání lékařem předepsaných léčiv (compliance) pro prevenci komplikací zdravotního stavu		1
Edukovat pacienta a osoby blízké o zásadách správného užívání antibiotik (dodržení dávky, intervalu podávání a doby léčby stanovené lékařem) pro prevenci vzniku antibiotické rezistence		1
Edukovat pacienta a osoby blízké o vhodných a nevhodných kombinacích užívaných předepsaných léčiv s léčivými přípravky, které nejsou vázány na lékařský předpis, potravinami (včetně tekutin, doplňků stravy) pro prevenci rozvoje alergické reakce. Upozornit pacienty na nutnost kontroly doby použitelnosti užívaných léčivých přípravků, včetně doby použitelnosti léčivého přípravku po prvním otevření u některých léčivých přípravků.		1
Výkony spojené s praktickou a teoretickou realizací odborné písemné práce na individuálně zvolené téma se zaměřením na edukaci v oboru Ošetřovatelská péče v interních oborech, která je zároveň praktickou částí atestační zkoušky.		

Výsledky vzdělávání	<p>Absolvent bude mít při poskytování zdravotní péče tyto teoretické vědomosti z oboru farmakologie a bude znát:</p> <ul style="list-style-type: none"> • farmakologické pojmy (farmakokinetika, farmakodynamika, léčivé přípravky, minimální účinná koncentrace, toxická koncentrace léčivých přípravků apod.), • jednotlivé fáze farmakokinetiky a faktory určující reakci (odpověď) nemocného na léčivý přípravek, • pojmy léková anamnéza, compliance pacienta, polypragmatie, • u vybraných lékových skupin indikace, kontraindikace, žádoucí a nežádoucí účinky, lékové interakce, interakce s ohledem na léčivé přípravky, jejichž výdej není vázán na lékařský předpis, potraviny, léčivé rostliny a bylinné čaje, • mechanismus působení léčivých přípravků, • praktické příklady interakce užívaného léčiva s léčivými přípravky, které nejsou vázány na lékařský předpis nebo s potravinami (včetně tekutin, doplňků stravy), • pojem terapeutická šíře, minimální účinná koncentrace a toxická koncentrace léčivých přípravků v organismu, • zvláštnosti farmakoterapie u geriatrických pacientů, • léčiva nevhodné ve stáří a nejčastější nežádoucí účinky léčiv ve stáří, • léčiva nevhodné v dětském věku a nejčastější nežádoucí účinky léčiv v dětském věku, • vybrané lékové skupiny a k nim příklady účinných látek a aplikační způsoby použití léčivých přípravků, • příklady léčivých přípravků často užívaných při poskytování ošetrovatelské péče ve vlastním sociálním prostředí s ohledem na diagnózu pacienta. • příklady léčivých látek ovlivňujících periferní a centrální nervový systém, indikace, kontraindikace, žádoucí a nežádoucí účinky, možné interakce, • příklady léčivých látek ovlivňující bolest a zánět, indikace, kontraindikace, žádoucí a nežádoucí účinky, možné interakce, • příklady léčivých látek ovlivňujících hladký sval, látky navozující vazokonstrikci, vazodilataci, diuretika, indikace, kontraindikace, žádoucí a nežádoucí účinky, možné interakce, • příklady léčivých látek ovlivňující kardiovaskulární systém, indikace, kontraindikace, žádoucí a nežádoucí účinky, možné interakce, • příklady léčivých látek ovlivňující trávicí a močový trakt, léčivé přípravky používané k léčbě poruch vyprazdňování, indikace, kontraindikace, žádoucí a nežádoucí účinky, možné interakce, • příklady léčivých látek používaných k terapii nemocí respiračního systému, indikace, kontraindikace, žádoucí a nežádoucí účinky, možné interakce, • příklady léčivých látek užívaných k antimikrobiální terapii, indikace, kontraindikace, žádoucí a nežádoucí účinky, možné interakce, • principy antimikrobiální terapie, příklady léčivých látek ze skupiny antibiotik, mechanismus účinku a význam dodržování zásad správného užívání antibiotik (dodržení dávky, intervalu podávání a doby léčby stanovené lékařem) s ohledem na riziko rozvoje rezistence, • příklady léčivých látek onemocnění diabetes mellitus s ohledem na typ onemocnění, indikace, kontraindikace, žádoucí a nežádoucí účinky, možné interakce, • příklady léčivých látek k substituci hormonu štítné žlázy, antityreoidální látky a tyreostatika (s ohledem na diagnózu hypotyreóza, hypertyreóza), indikace, kontraindikace, žádoucí a nežádoucí účinky, možné interakce, • příklady léčivých látek psychofarmak, indikace, kontraindikace, žádoucí a nežádoucí účinky, možné interakce, • doporučit vhodné volně prodejné léčivé přípravky vzhledem k onemocnění, • upozornit na doplňky stravy, které není vhodné užívat současně s indikovanými léčivými přípravky či v souvislosti s určitým onemocněním, • příklady léčivých látek aplikovaných na kůži, • materiály pro prevenci a léčbu nehojících se ran a jejich indikaci v souladu s fází hojení rány. <p>Absolvent bude připraven při poskytování ošetrovatelské péče z oboru farmakologie na tyto praktické činnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zhodnotit léčiva užívaná pacientem a léčiva podávaná v medikaci s ohledem na možné vzájemné interakce, • zhodnotit léčiva s rozdílnými obchodními názvy užívaná pacientem s ohledem na možný obsah stejné léčivé látky, • odhalit nevhodné kombinace léčiv, léčiva po uplynutí jejich doby použitelnosti (expirace) a konzultovat zjištěný stav s praktickým lékařem nebo jiným ošetrovujícím lékařem, • zhodnotit léčivé přípravky užívané pacientem s ohledem na projevy nežádoucích účinků (např. ospalost, zvýšení rizika pádu apod.), • vysvětlit možné nežádoucí účinky užívaných léčiv u pacienta, • upozornit pacienta na možné lékové interakce užívaných léčivých přípravků a na léčivé přípravky, jejichž výdej není vázán na lékařský předpis, s potravinami, s léčivými rostlinami nebo s tekutinami, • doporučit vhodné načasování podávání léčiv (nalačno, po jídle, s časovým odstupem od některých léčiv apod.), • doporučovat léčivé přípravky, jejichž výdej není vázán na lékařský předpis k tlumení příznaků nemoci, po zvážení možných nežádoucích účinků a interakcí s nastavenou medikací, • podávat infuzní terapii při zajištění ošetrovatelské péče ve vlastním sociálním prostředí pacienta - v domácí péči nebo při poskytování paliativní péče u nemocných v terminálním stavu, • podat až 40 % glukózu u pacienta s hypoglykemií, • provádět poradenskou činnost ve vztahu k dostupným přípravkům, jejichž výdej není vázán na lékařský předpis k ovlivnění aktuálních • symptomů pacienta (např. analgetika, laxativa, vitamíny apod.), • edukovat pacienta a jeho blízké osoby (rodinné příslušníky, pečovatele) o vhodných a nevhodných kombinacích užívaných předepsaných léčiv s léčivými přípravky, jejichž výdej není vázán na lékařský předpis a potravinami (včetně tekutin a doplňků stravy), • přispívat ke zvýšení kvality a bezpečí ošetrovatelské péče ve vztahu k nastavené léčebné medikaci u pacientů.
Způsob ukončení modulu	Hodnocení úrovně dosažených výsledků vzdělávání - test nebo ústní zkouška nebo kolokvium nebo písemná práce, splnění odborné praxe a potvrzení výkonů daných pro odborný modul 3.

4 Hodnocení účastníka v průběhu specializačního vzdělávání

Školitel akreditovaného zařízení vypracovává studijní plán a plán plnění odborné praxe a praktických výkonů, které má účastník specializačního vzdělávání v průběhu přípravy absolvovat a průběžně prověřuje jeho znalosti, vědomosti a dovednosti.

Odborná praxe na akreditovaných i neakreditovaných pracovištích probíhá pod vedením přiděleného školitele, který je zaměstnancem daného pracoviště, má specializovanou způsobilost a minimálně 3 roky praxe v oboru.

5 Profil absolventa

Absolvent specializačního vzdělávání v oboru Ošetrovatelská péče v interních oborech bude připraven provádět, zajišťovat a koordinovat základní, specializovanou a vysoce specializovanou ošetrovatelskou péči v oboru Ošetrovatelská péče v interních oborech. Je oprávněn na základě vlastního posouzení a rozhodnutí, v souladu s platnými právními předpisy, poskytovat ošetrovatelskou péči u pacientů s onemocněním vnitřních orgánů v rozsahu své specializované způsobilosti stanovené činnostmi, ke kterým je připraven na základě tohoto vzdělávacího programu.

5.1 Charakteristika profesních kompetencí, pro které absolvent specializačního vzdělávání získal způsobilost

Sestra pro péči v interních oborech vykonává u dospělého pacienta činnosti podle [§54](#) vyhlášky č. 55/2011 Sb., o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků, ve znění pozdějších předpisů a dále může:

a) bez odborného dohledu a bez indikace lékaře

vést, koordinovat a hodnotit odbornou praxi v interních oborech,
plánovat, koordinovat a kontrolovat práci členů ošetrovatelského týmu v interních oborech,
koordinovat preventivní prohlídky (druhy, obsah a časové rozmezí) včetně edukace v podpoře a posilování zdraví obyvatel,
poskytovat poradenskou činnost v oblasti služeb sociální prevence a programech sociálního poradenství osobám ohroženým závislostí nebo závislým na návykových látkách včetně edukace,
vykonávat činnosti specializované a vysoce specializované ošetrovatelské péče u pacienta s onemocněním vnitřních orgánů, včetně přípravy na jeho návrat do vlastního sociálního prostředí,
odebrat anamnézu, provést fyzikální vyšetření a zhodnotit zdravotní stav pacienta včetně provedení zápisu status praesens,
plánovat samostatně obsah, rozsah i časovou náročnost ošetrovatelské péče, počet a rozsah ošetrovatelských výkonů s ohledem na aktuální zdravotní stav pacienta,
odeslat pacienta do péče jiných zdravotnických pracovníků - např. praktickému lékaři či lékaři specialistovi (diabetologovi, cévnímu chirurgovi, podiatrovi), stomické sestře, nutričnímu terapeutovi apod.,
indikovat odběry biologického materiálu (např. krev, moč, sputum, kulturační stěry apod.) s ohledem na aktuální zdravotní stav pacienta,

vyhotovit ambulantní ošetřovatelskou zprávu s nálezem a popisem aktuálního zdravotního stavu,
předepisovat vymezené zdravotnické prostředky pacientům, zejména:

- terapeutického krytí a obvazových materiálů k ošetření nehojících ran včetně postradiační dermatitidy (např. obvazový materiál, náplasti, prostředky vlhkého hojení, např. obvazy s aktivním uhlím, hydrokoloidy, hydrogely, hydropolymery, měkké silikonky, bioaktivní obvazy, sterilní a nesterilní krytí/materiály apod.),
- kompenzačních pomůcek pro zajištění mobility (např. berle, hole, chodítka pro osoby se zdravotním postižením pohybového ústrojí a pro osoby, které potřebují oporu při chůzi, pomůcky pro vybavení koupelny a WC apod.),
- inkontinenčních pomůcek (např. pleny absorpční dámské a pánské, plenkové kalhotky pro imobilní pacienty, navlékací plenkové kalhotky pro mobilní pacienty, sáčky urinální - denní i noční, podložky pod nemocné apod.),
- stomických pomůcek bez schválení revizním lékařem (např. systémy jednodílné nebo dvoudílné kolostomické uzavřené - sáčky, systémy jednodílné nebo dvoudílné ileostomické uzavřené - sáčky, systémy jednodílné nebo dvoudílné urostomické - sáčky, podložky, krytky, zátky, prostředky čistící nebo ochranné stomické apod.),
- kompresivních pomůcek (např. elastické bandáže a antitrombotické punčochy či podkolenky, pažní návleky na lymfatické otoky horních končetin, břišní pás návlekový apod.),
- diabetických pomůcek (např. proužky apod.).

indikovat, zavádět a udržovat inhalační terapii,

indikovat, zavádět a udržovat oxygenoterapii,

hodnotit účinnost oxygenoterapie prostřednictvím pulsního oxymetru,

indikovat a podat krystaloidní roztoky nebo glukózu u pacienta s ověřenou hypoglykemií,

zavádět periferní žilní katétry osobám starším 3 let včetně jejich odstranění,

indikovat a provádět katetrizaci, intermitentní katetrizaci a rekatetrizaci močového měchýře u mužů,

indikovat a provádět výplach střev (klyzma),

indikovat, předepisovat a aplikovat profylaktická krytí v rámci preventivních opatření u pacientů s rizikem rozvoje poškození kožní integrity,

indikovat, předepisovat a aplikovat obvazové materiály pro fázové hojení ran, ošetřovat akutní i chronické (nehojící se) rány a defekty včetně peristomální kůže a dermatitidy u pacientů po radioterapii,

extrahovat stehy u chirurgických ran hojících se per primam,

ošetřovat zajištěné cévní vstupy PICC, PORT, epidurální katétr včetně obsluhy lineárního dávkovače a infúzní pumpy,

hodnotit orientačně kognitivní funkce pacienta (např. MMSE, Test hodin apod.),

vykonávat činnosti specializované a vysoce specializované ošetřovatelské péče u pacienta s onemocněním vnitřních orgánů zaměřené na posílení a udržení soběstačnosti a mentální schopnosti pacienta se zohledněním jeho věku prostřednictvím cílených aktivit,

vykonávat preventivní a protiepidemiologická opatření u pacienta s onemocněním vnitřních orgánů a podílet se na eradikaci šíření infekčního nebo parazitárního onemocnění,
poskytovat domácí péči, spolupracovat s osobami blízkými pacienta při zajištění ošetrovatelské péče o pacienta v jeho vlastním sociálním prostředí,
poskytovat paliativní péči, koordinovat multidisciplinární týmovou spolupráci při zajištění péče o pacienta v terminální fázi nemoci a terminálním stavu,
provázet osoby blízké terminálním stavem pacienta,
doprovázet umírajícího pacienta v terminálním stavu,
poskytovat psychosociální podporu pacientům a osobám blízkým při péči o pacienta v terminálním stavu nebo pozůstalým,
edukovat pacienty a provádět poradenskou činnost pro osoby blízké v postupech ošetrovatelské péče, v možnostech sociální pomoci, při zajištění paliativní péče o pacienta v terminální fázi nemoci a terminálním stavu,
vyhotovit plán paliativní péče ve spolupráci s pacientem a osobami blízkými pacienta včetně plánování náročnosti ošetrovatelské péče vzhledem k diagnóze a předpokládanému vývoji zdravotního stavu pacienta,
provádět poradenskou činnost a doporučovat léčivé přípravky, jejichž výdej není vázán na lékařský předpis k ovlivnění aktuálních symptomů pacienta (např. mukolytika, expektorancia, analgetika, laxativa, vitamíny apod.),
edukovat pacienta a jeho osoby blízké (rodinné příslušníky, pečující) ve vhodných (a nevhodných) kombinacích užívaných léčiv vzhledem k potravinám, tekutinám, léčivým rostlinám a přípravkům, jejichž výdej není vázán na lékařský předpis,
hodnotit zdravotní rizika jednotlivce za účelem včasného zachytu osob s rizikem rozvoje onemocnění,
poskytovat poradenskou činnost v oblasti prevence rozvoje onemocnění pro jedince i skupinu občanů, případně ve spolupráci s odpovědnými orgány,
poskytovat poradenskou činnost v oblasti očkování jako prevenci šíření infekčních onemocnění,
edukovat pacienty a jejich osoby blízké (pečující, rodinné příslušníky) v zajištění ošetrovatelské péče a v prevenci komplikací vzhledem k průběhu onemocnění (např. u onemocnění diabetes mellitus, u kardiovaskulárních onemocnění, před plánovaným vyšetřením - např. před endoskopií apod.),
edukovat pacienta a jím určené osoby v oblastech prevence onemocnění, přitom spolupracovat zejména s fyzioterapeutem, nutričním terapeutem a zdravotně-sociálním pracovníkem,
provádět poradenskou a dispenzární činnost zaměřenou na problematiku onemocnění vnitřních orgánů, indikovat zdravotnické prostředky,
hodnotit a ošetřovat nehojící se rány, doporučovat vhodné krycí materiály,
provádět katetrizaci a rekatetrizaci močového měchýře u muže včetně edukace.

- b) bez odborného dohledu na základě indikace lékaře poskytovat preventivní, diagnostickou, léčebnou, rehabilitační, neodkladnou a dispenzární péči u pacienta s onemocněním vnitřních orgánů.

6 Charakteristika akreditovaných zařízení a pracovišť

Vzdělávací instituce, poskytovatelé zdravotních služeb a pracoviště zajišťující teoretickou výuku účastníků specializačního vzdělávání musí být akreditovány dle ustanovení §45 zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Tato zařízení musí účastníkovi zajistit absolvování

specializačního vzdělávání dle tohoto vzdělávacího programu.

6.1 Akreditovaná zařízení a pracoviště

EPIS

<p>Personální zabezpečení</p>	<p>Školitelem se rozumí zaměstnanec akreditovaného zařízení ve smyslu zákona č. 96/2004 Sb.</p> <p>Školitelem teoretické části může být zdravotnický pracovník, který získal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • odbornou způsobilost všeobecné sestry a specializovanou způsobilost v oboru např. Ošetrovatelská péče v interních oborech, Ošetrovatelská péče o dospělé, Ošetrovatelská péče o pacienty ve vybraných klinických oborech, Ošetrovatelská péče v geriatрии, Komunitní ošetrovatelská péče, Ošetrovatelská péče v chirurgických oborech, Ošetrovatelská péče v anesteziologii, resuscitaci a intenzivní péči, Organizace a řízení ve zdravotnictví, Domácí péče a hospicová péče nebo jiné, ve vztahu k tematickému celku/tématu, nebo • odbornou způsobilost všeobecné sestry a zvláštní odbornou způsobilost absolvováním vzdělávacího programu certifikovaného kurzu např. domácí péče, paliativní péče, péče o seniory, péče o pacienty s demencí, péče o nehojící se (chronické) rány, katetrizace močového měchýře u mužů, péče o pacienta s bolestí, zajištění cévních vstupů, apod. nebo • odbornou způsobilost všeobecné sestry s profesními zkušenostmi a výkonem povolání v délce nejméně 5 let, nebo • odbornou způsobilost lékaře se specializovanou způsobilostí nebo zvláštní odbornou (specializovanou) způsobilostí, • odbornou způsobilost fyzioterapeuta podle zákona č. 96/2004 Sb., která odpovídá tématu uvedenému ve vzdělávacím programu, • odbornou způsobilost nutričního terapeuta podle zákona č. 96/2004 Sb., která odpovídá tématu uvedenému ve vzdělávacím programu, • odbornou způsobilost zdravotnického záchranáře podle zákona č. 96/2004 Sb., která odpovídá tématu uvedenému ve vzdělávacím programu, • odbornou způsobilost psychologa podle zákona č. 96/2004 Sb., která odpovídá tématu uvedenému ve vzdělávacím programu, • odbornou způsobilost nebo zdravotně-sociálního pracovníka podle zákona č. 96/2004 Sb., která odpovídá tématu uvedenému ve vzdělávacím programu, • další odborný pracovník s jinou kvalifikací - např. právník, pedagogický pracovník, speciální pedagog, sociální pedagog, ekonom, farmaceut, ergoterapeut, protetik, produktový specialista (clinical trainer) pro oblast hojení ran nebo zdravotnických prostředků, duchovní, poradce pro pozůstalé, koordinátor podpůrného a paliativního týmu, pověřený pracovník Státního ústavu pro kontrolu léčiv (SUKL), která odpovídá tématu uvedenému ve vzdělávacím programu. <p>Školitelem odborné praxe může být zdravotnický pracovník, který získal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • odbornou způsobilost všeobecné sestry a specializovanou způsobilost v oboru např. Ošetrovatelská péče v interních oborech, Ošetrovatelská péče o dospělé, Ošetrovatelská péče o pacienty ve vybraných klinických oborech, Ošetrovatelská péče v geriatрии, Komunitní ošetrovatelská péče, Ošetrovatelská péče v chirurgických oborech, Ošetrovatelská péče v anesteziologii, resuscitaci a intenzivní péči, Organizace a řízení ve zdravotnictví, Domácí péče a hospicová péče apod., nebo • odbornou způsobilost všeobecné sestry se zvláštní odbornou způsobilostí absolvováním vzdělávacího programu certifikovaného kurzu např. mentor klinické praxe, domácí péče, paliativní péče, péče o seniory, péče o pacienty s demencí, péče o nehojící se (chronické) rány, katetrizace močového měchýře u mužů, péče o pacienta s bolestí, zajištění cévních vstupů apod., nebo • odbornou způsobilost všeobecné sestry s profesními zkušenostmi a výkonem povolání v délce nejméně 5 let, nebo • odbornou způsobilost lékaře se specializovanou způsobilostí nebo zvláštní odbornou (specializovanou) způsobilostí.
--------------------------------------	--

Věcné a technické vybavení	<p>Pro teoretickou část vzdělávacího programu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • standardně vybavená učebna s PC a dataprojektorem a s možností přístupu k internetu, • modely a simulátory potřebné k praktickým nácvikům poskytnutí neodkladné resuscitace se signalizací, která ověřuje správnost postupu, • pomůcky k praktickým nácvikům rehabilitačního ošetřování, • modely k praktickým nácvikům fázového hojení ran a dekubitů v různé fázi hojení, • modely a pomůcky k praktickým nácvikům aplikace léčiv do cévních vstupů a jejich ošetření, • modely a pomůcky k praktickým nácvikům katetrizace močového měchýře u muže, • přístup k odborné literatuře, včetně el. databází (zajištění vlastními prostředky nebo ve smluvním zařízení), možnosti podpory teoretické výuky pomocí e-learningu.
Organizační a provozní požadavky	<ul style="list-style-type: none"> • Pro uskutečňování odborné praxe je podmínkou poskytování zdravotních služeb - ambulantní péče podle §7 nebo lůžková péče podle §9 nebo poskytování zdravotní péče ve vlastním sociálním prostředí pacienta (domácí péče) podle §10 nebo poskytování zdravotních služeb pacientům v terminálním stavu podle §44a zákona č. 372/2011 Sb. • Odborná praxe v akreditovaném zařízení může být rozložena mezi dvě nebo více akreditovaných pracovišť tak, aby bylo možné praktické výkony dostatečně zvládnout. • Akreditované zařízení na realizaci vzdělávacího programu musí splňovat povinnosti akreditovaných zařízení podle §50 zákona č. 96/2004 Sb. a vést dokumentaci o vzdělávání podle vzdělávacího programu v souladu s §50 odst. 1 písmeno e) zákona č. 96/2004 Sb.

7 Tabulka modulů

Specializační vzdělávání v oboru Ošetrovatelská péče v interních oborech				
Kód	Typ	Název	Rozsah	Počet kreditů
OM 1	P	Specializovaná ošetrovatelská péče v interních oborech	6 týdnů T - 240 hodin	120 (á4 kredity/den)
	P	Odborná praxe v neakreditovaném zařízení	4 týdny Pr - 160 hodin	20 (á 1 kredit/den)
	P	Odborná praxe v akreditovaném zařízení	1 týden Pr AZ - 40 hodin	15 (á 3 kredity/den)
OM 2	P	Specializovaná ošetrovatelská péče v onkologii a paliativní péči	1 týden T - 40 hodin	20 (á 4 kredity/den)
	P	Odborná praxe v neakreditovaném zařízení	1 týden Pr - 40 hodin	5 (á 1 kredit/den)
	P	Odborná praxe v akreditovaném zařízení	1 týden Pr AZ - 40 hodin	15 (á 3 kredity/den)
OM 3	P	Farmakologie	1 týden T - 40 hodin	20 (á 4 kredity/den)
	P	Odborná praxe v neakreditovaném zařízení	1 týden Pr - 40 hodin	5 (á 1 kredit/den)
			T - teorie Σ 320 Pr - praxe Σ 2400 Pr - AZ Σ 80 hodin	
			Celkem 640 hodin	220 kreditů

Vysvětlivky: P - povinný, T - teorie, Pr - praxe, Pr AZ - praxe na pracovišti akreditovaného

zařízení

8 Seznam doporučených zdrojů

Doporučená literatura

ADLEROVÁ, Yael. *Kůže zblízka: vše o našem největším orgánu*. Praha: Euromedia Group, 2018. ISBN 9788075495327.

AMBLER, Zdeněk. *Poruchy periferních nervu*. Praha: Stanislav Juhaňák - Triton, 2013. ISBN 978-80-7387-705-7.

BULAVA, A. *Kardiologie pro nelékařské zdravotnické obory*. Praha: Grada Publishing, 2017. 224 s. ISBN 978-80-271-0468-0.

BUŽGOVÁ, Radka. *Paliativní péče ve zdravotnických zařízeních: potřeby, hodnocení, kvalita života*. Praha: Grada, 2015. Sestra. ISBN 978-80-247-5402-4.

ČELEDOVÁ, Libuše, Zdeněk KALVACH a Rostislav ČEVELA. *Úvod do gerontologie*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2016. ISBN 978-80-246-3404-3.

DOSTÁLOVÁ, Olga. *Péče o psychiku onkologicky nemocných*. Praha: Grada Publishing, 2016. Sestra, ISBN 978-80-247-5706-3.

FEJFAROVÁ, Vladimíra a Alexandra JIRKOVSKÁ. *Léčba syndromu diabetické nohy odlehčením*. Praha: Maxdorf, 2015. Jesenius. ISBN 978-80-7345-436-4.

GURKOVÁ, Elena. *Nemocný a chronické onemocnění: edukace, motivace a opora pacienta*. Praha: Grada Publishing, 2017. Sestra. ISBN 978-80-271-0461-1.

HAUKE, Marcela. *Když do života vstoupí demence, aneb, Praktický průvodce péčí o osoby s demencí nejen v domácím prostředí*. Tábor: Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR, 2017. ISBN 978-80-906320-7-3.

HERLE, Petr. *Diferenciální diagnostika v neurologii*. Praha: Raabe, 2015. Diferenciální diagnostika, ISBN 978-80-7496-171-7.

HLINKOVÁ, Edita, Jana NĚMCOVÁ a Michaela MIERTO VÁ. *Nehojace sa rany: vysokoškolská učebnica*. Martin: Osvěta, 2015. ISBN 978-80-8063-433-9.

HOLEČEK, Milan. *Regulace metabolismu základních živin u člověka*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2016. ISBN 978-80-246-2976-6.

HOLUBOVÁ, Adéla, Helena NOVOTNÁ a Jana MAREČKOVÁ. *Ošetrovatelská péče v gastroenterologii a hepatologii*. Praha: Mladá fronta, 2013. Sestra. ISBN 978-80-204-2806-6.

HOŘEJŠÍ, Václav, Jiřina BARTŮŇKOVÁ, Tomáš BRDIČKA a Radek ŠPÍŠEK. *Základy imunologie*. 6., aktualizované vydání. V Praze: Stanislav Juhaňák - Triton, 2017. ISBN 978-80-7553-250-3.

CHAPEL, Helen, Mansel HAENEY, Siraj A. MISBAH a Neil SNOWDEN. *Základy klinické imunologie*: 6. vydání, Praha: Triton, [2018]. ISBN 978-80-7553-396-8.

ILARDI, Stephen S. *Jak vyléčit depresi, aneb, Šest kroků k zdravému životnímu stylu*. Voznice: Leda, 2015. ISBN 978-80-7335-418-3.

JILICH, David a Veronika KULÍŘOVÁ. *HIV infekce: současné trendy v diagnostice, léčbě a ošetřovatelství*. Praha: Mladá fronta, 2014. Aeskulap. ISBN 978-80-204-3325-1.

JIRKOVSKÁ, Alexandra a Robert BEM. *Praktická podiatrie: základy péče o pacienty se syndromem diabetické nohy*. Praha: Maxdorf, c2011. Jessenius. ISBN 978-80-7345-245-2.

KABELKA, Ladislav. *Geriatrická paliativní péče a komunikace o nemoci*. Druhé, přepracované a doplněné vydání. Praha: Mladá fronta, 2018. Edice postgraduální medicíny. ISBN 978-80-204-5049-4.

KALVACH, Zdeněk, Libuše ČELEDOVÁ, Iva HOLMEROVÁ, et al. *Křehký pacient a primární péče*. Praha: Grada, 2011, 400 s. ISBN 978-80-247-4026-3.

KARÁSEK, David. *Diabetická dyslipidemie*, Praha: Maxdorf, [2018]. Jessenius. ISBN 978-80-7345-556-9.

KLEMPÍŘ, Jiří. *Poruchy výživy u Parkinsonovy a Huntingtonovy nemoci*. Praha: Mladá fronta, 2013. Lékař a pacient. ISBN 978-80-204-2834-9.

KOLÁŘ, Milan. *Respirační infekce a jejich léčba*. Praha: Maxdorf, [2016]. Jessenius. ISBN 978-80-7345-481-4.

KÖNIG, Jutta a Claudia ZEMLIN. *100 chyb při péči o lidi s demencí*. Praha: Portál, 2017. ISBN 978-80-262-1184-6.

KRAJSOVÁ, Ivana. *Maligní kožní nádory: průvodce diagnostikou a léčbou nemelanomových kožních nádoru a melanomu*. Praha: Mladá fronta, 2017. Edice postgraduální medicíny. ISBN 978-80-204-4186-7.

KREJSEK, Jan, Ctirad ANDRÝS a Irena KRČMOVÁ. *Imunologie člověka*, Hradec Králové: Garamon, 2016. ISBN 978-80-86472-74-4.

KUCKIR, Martina, Hana VAŇKOVÁ, Iva HOLMEROVÁ, Slávka VÍTEČKOVÁ, Eva JAROLÍMOVÁ, Radim KRUPIČKA a Zoltán SZABÓ. *Vybrané oblasti a nástroje funkčního geriatrického hodnocení*. Praha: Grada Publishing, 2016. ISBN 978-80-271-0054-5.

KVAPIL, Milan. *Diabetologie 2018*. V Praze: Stanislav Juhaňák - Triton, 2018. ISBN 978-80-7553-549-8.

MARKOVÁ, Alžběta. *Hospic do kapsy: příručka pro domácí paliativní týmy*. 2. aktualizované vydání. Praha: Cesta domů, 2015. ISBN 978-80-905809-4-7.

MARKOVÁ, M. *Sestra a pacient v paliativní péči*. Praha: Grada Publishing, 2010. 128 s. ISBN 978-80-247-3171-1.

MATĚJOVSKÁ KUBEŠOVÁ, Hana a Igor KISS. *Geriatrická onkologie*. Praha: Mladá fronta, 2015. Edice postgraduální medicíny. ISBN 978-80-204-3738-9.

MATEJOVSKA KUBEŠOVÁ, Hana. *Vybrané klinické stavy u seniorů: úskalí diagnostiky a terapie*. Praha: Mladá fronta, 2015. ISBN 978-80-204-3394-7.

MAYER, Jiří. *Léčebné postupy v hematologii: doporučení České hematologické společnosti České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně*. Praha: Česká hematologická společnost České lékařské společnosti J.E. Purkyně, 2016. ISBN 978-80-260-9718-1.

MOSETTER, Kurt a Andrea-Anna CAVELIUS. *Alzheimer je cukrovka: proč cukr způsobuje demenci a co dělat proti zapomínání*. Praha: Euromedia, 2017. Esence. ISBN 978-80-7549-324-8.

NĚMEC, Petr. *Revmatologie pro praxi*. Praha: Mladá fronta, 2016. Edice postgraduální medicíny. ISBN 978-80-204-4132-4.

NEJEDLÁ, M. *Fyzikální vyšetření pro sestry 2., přepracované vydání*. Praha: Grada Publishing, 296 s. ISBN 978-80-247-4449-0.

NOVOTNÁ, Martina a Petr HERLE. *Neurologie pro všeobecné praktické lékaře*. Praha: Raabe, c2012. Ediční řada pro VPL II. ISBN 978-80-87553-31-2.

OLEJÁŘOVÁ, Marta. *Revmatologie v obrazech*. Praha: Mladá fronta, 2016. Aeskulap. ISBN 978-80-204-4249-9.

PAVELKA, Karel, Petr ARENBERGER, Milan LUKÁŠ, et al. *Biologická léčba zánětlivých autoimunitních onemocnění v revmatologii, gastroenterologii a dermatologii*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-5048-4.

PELIKÁNOVÁ, Terezie a Vladimír BARTOŠ. *Praktická diabetologie*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Maxdorf, [2018]. Jessenius. ISBN 978-80-7345-559-0.

PERUŠICOVÁ, Jindra. *Diabetes mellitus: onemocnění celého organismu*. Praha: Maxdorf, [2017]. Jessenius. ISBN 978-80-7345-512-5.

PIŤHA, Jan, Magdaléna LEJSKOVÁ, Dan RAKUŠAN a Štefan ALUŠÍK. *Akutní stavy na interním oddělení*. 2., aktualizované a doplněné vydání. Praha: Stanislav Juhaňák - Triton, 2017. ISBN 978-80-7387-682-1.

POKORNÁ, Andrea a Romana MRAZOVÁ. *Kompendium hojení ran pro sestry*. Praha: Grada, 2012. Sestra. ISBN 978-80-247-3371-5.

POKORNÁ, Andrea. *Ošetřovatelství v geriatrii. Hodnotící nástroje*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4316-5.

POKORNÁ, Andrea. *Management nežádoucích událostí ve zdravotnictví*. Praha: Grada, 2019. ISBN 978-80-271-0720-9.

ROHOŇ, Peter. *Nové možnosti v léčbě vybraných hematologických onemocnění*. Praha: Mladá fronta, 2016. Edice postgraduální medicíny. ISBN 978-80-204-4220-8.

RÖCKEN, Martin, Martin SCHALLER, Elke SATTLER a Walter H. C. BURGDORF. *Kapesní atlas dermatologie*. Praha: Grada Publishing, 2018. ISBN 978-80-271-0106-1.

SLÁMA, Ondřej, Ladislav KABELKA a Jiří VORLÍČEK. *Paliativní medicína pro praxi*. 2., nezměn. vyd. Praha: Galén, c2011. ISBN 978-80-7262-849-0.

SLÁMOVÁ, Regina, Alžběta MARKOVÁ, Petra KUBÁČKOVÁ a Barbora ANTONOVÁ. *Praktický průvodce koncem života: rozcestník pro nemocné a pečující*. Brno: Edika, 2018. ISBN

978-80-266-1279-7.

Strategie České alzheimerovské společnosti P-PA-IA. Péče a podpora lidem postiženým syndromem demence. Revidovaná verze 2013, Praha: Česká alzheimerovská společnost, 2014. 19 s. Dostupné z WWW: <<http://www.alzheimer.cz/res/archive/003/000390.pdf?seekM455023161>>

SVAČINA, Štěpán. *Léčba obézního diabetika*. Praha: Mladá fronta, 2018. ISBN 978-80-204-4901-6.

ŠLAMPA, Pavel a Pavel SMILEK. *Nádory hlavy a krku: přehled diagnostiky a léčby maligních nádorů horních dýchacích a polykacích cest, hrtanu, slinných žláz a kůže*. Praha: Mladá fronta, Edice postgraduální medicíny. ISBN 978-80-204-3743-3.

ŠPIČÁK, Julius. *Novinky v gastroenterologii a hepatologii II*. Praha: Grada Publishing, 2017. ISBN 978-80-271-0318-8.

ŠTEFÁNKOVÁ, Jozefína a Silvie LACIGOVÁ. *Motivace pacienta v diabetologické ambulanci*. Praha: Mladá fronta, 2017. Aeskulap. ISBN 978-80-204-4590-2.

ŠTĚTKAŘOVÁ, Ivana. *Moderní farmakoterapie v neurologii: praktické přístupy k preskripci*. Praha: Maxdorf, 2015. ISBN 978-80-7345-453-1.

ŠTORK, Jiří. *Dermatovenerologie*. 2. vyd. Praha: Galén, 2013. ISBN 978-80-7262-898-8.

TEPLAN, Vladimír. *Nefrologické minimum pro klinickou praxi*. 2., přepracované a doplněné vydání. Praha: Mladá fronta, 2017. Aeskulap. ISBN 978-80-204-4370-0.

TOMÁŠEK, Jiří. *Onkologie: minimum pro praxi*. Praha: Axonite CZ, 2015. Asclepius. ISBN 978-80-88046-01-1.

VANĚČKOVÁ, Manuela a Zdeněk SEIDL. *Roztroušená skleróza a onemocnění bílé hmoty v MR zobrazení*. Praha: Mladá fronta, 2018. ISBN 978-80-204-4687-9.

VÍTOVEC, Jiří, Jindřich ŠPINAR, Lenka ŠPINAROVÁ a Ondřej LUŽKA. *Léčba kardiovaskulárních onemocnění*. Praha: Grada Publishing, 2018. ISBN 978-80-271-0624-0.

VORLÍČEK, Jiří, Jitka ABRAHÁMOVÁ a Hilda VORLÍČKOVÁ. *Klinická onkologie pro sestry*. 2., přeprac. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2012. Sestra. ISBN 978-80-247-3742-3.

VÖRÖSOVÁ, G.; SOLGAJOVÁ, A.; ARCHALOUSOVÁ, A. *Ošetrovatelská diagnostika v práci sestry*. Praha: Grada Publishing, 2015. 208 s. ISBN 978-80-247-5538-0.

ZAKIJANOV, Oskar a Vladimír TESARŠ. *Průvodce klinickou nefrologií a dialýzou pro internisty*. Praha: Mladá fronta, 2018. edice Postgraduální medicíny. ISBN 9788020448606.

ZÁVADOVÁ, Eva. *Onkologická imunologie*. Praha: Mladá fronta, 2015. Aeskulap. ISBN 978-80-204-3756-3.

ZVĚŘOVÁ, Martina. *Alzheimerova demence*. Praha: Grada Publishing, 2017. Psýché. ISBN 978-80-271-0561-8.

ZÍTKOVÁ, Marie. *Ošetrovatelství v hematoonkologii*. Brno: Masarykova univerzita, 2016. ISBN 978-80-210-8264-9.

ZRUBÁKOVÁ, Katarína a Štefan KRAJČÍK. *Farmakoterapie v geriatrii*. Praha: Grada Publishing, 2016. Sestra. ISBN 978-80-247-5229-7.

EPLIS